

آلمان، فرانسه و انگلیس می‌خواهند بند غروب را اجرا نکنند، در این صورت گزینه‌های تهران متنوع‌تر خواهد بود

قمار اتحادیه اروپا؛ دست‌ایران هسته‌ای باز می‌شود

زهر طیبی، علی فلاحی

گروه‌سیاست

تابستان سال گذشته بود که ایران و آمریکا برای انجام مذاکرات غیرمستقیم در دوحه برای احیای برجام گفت‌وگوها را آغاز کردند. بعد از اعلام به نتیجه نرسیدن گفت‌وگوها، شورای امنیت در ۹ تیر ۱۴۰۱ جلسه‌ای تشکیل داد. مقامات غربی سعی کردند با تشدید فشارها ایران را وادار به پذیرش خواسته‌های آمریکا کنند. نماینده آمریکا در این جلسه سعی کرد با بیان این نکته که ایران خواسته‌های فرابرجامی دارد و ماه‌هاست برای پذیرش توافق آماده هستیم، توپ را به زمین ایران بیندازد و ایران را مقصر به نتیجه نرسیدن گفت‌وگوها معرفی کند. با این حال، ایران با بررسی متن پیشنهادی‌ای که بولر مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا ارائه کرد، پیشنهادات و شروط خود، نسبت به نتیجه رسیدن یک توافق برای بازگشت آمریکا به برجام را ارائه داد. آمریکا در نهایت با پاسخ دبرنگام به شروط ایران و تکرار دوباره این گزاره که ایران خواسته‌های فرابرجامی دارد به ادامه مقصرنمایی ایران برای به نتیجه نرسیدن گفت‌وگوها ادامه داد. غربی‌ها در نهایت همزمان با شروع ناآرامی‌ها در خیابان‌های ایران، زیر میز مذاکره زدند. فروکش کردن ناآرامی‌های پاییز، اما اثبات کرد که غربی‌ها در محاسبات‌شان اشتباه کردند و چاره‌ای جز ادامه مذاکره و توافق با ایران از مسیر دیپلماسی ندارند. اخیراً نیز در میان تایید و تکذیب مقامات غربی زرمه‌هایی از به نتیجه رسیدن یک توافق میان ایران و غرب به گوش می‌رسد. برخی حمله به کمپ منافقین در آلبانی و تبادل زندانیان را در راستای به نتیجه رسیدن یک توافق ارزیابی می‌کنند. روز گذشته خبری مبنی بر تشکیل جلسه دوره‌ای شورای امنیت منتشر شد. علاوه بر حضور اوکراین در این جلسه، ادعاهایی درباره کمک‌های تسلیحاتی ایران به روسیه و یمن که گفته می‌شد برخلاف قطعنامه ۲۲۳۱ است، مطرح شد. این ادعاها که پیش از این از جانب غرب برای فشار آوردن بیشتر به ایران مطرح شده بود، این بار با شدت و تاکید بیشتری در جلسه شورای امنیت طرح شد. اما چرا غرب حالا این ادعاها را با شدت و تندی بیشتری مطرح کرده و به دنبال تحقق چه اهدافی است؟ در ادامه ضمن اشاره به برخی مواردی که در این جلسه گفته شد، به بررسی سناریوهای احتمالی خواهیم پرداخت که اهداف غرب از مطرح کردن این ادعاهای ضدایرانی را تشریح می‌کند.

در جلسه روز پنجشنبه شورای امنیت چه گذشت؟

روز پنجشنبه نشست دوره‌ای شورای امنیت درباره قطعنامه ۲۲۳۱ در حالی برگزار شد که نماینده اوکراین هم در این جلسه حضور پیدا کرد. این موضوع ابتدا با واکنش نماینده روسیه مواجه شد و اعلام کرد حضور یک عضو غیربرجامی در جلسه شورای امنیت، با موضوع برجام، هدف‌دار است. «باربارا وودوارد»، رئیس نشست و سفیر انگلیس در پاسخ علت حضور نماینده اوکراین گفت: «پس از آنکه اوکراین درخواست خود را برای شرکت در این جلسه اعلام کرد، ما این درخواست را با تمام اعضا در میان گذاشتیم و پس از موافقت اکثریت اعضای شورای امنیت، با حضور این کشور موافقت کردیم.» جدل میان روسیه و انگلیس در این رابطه با ورود نماینده آمریکا ادامه پیدا کرد و سفیر آمریکا در این جلسه از اعضای شورای امنیت خواست تا با رای گیری، به اوکراین اجازه بدهند درباره برجام صحبت کنند و بعد ادعاهایی درباره ارسال پیهاد توسط ایران به روسیه مطرح کرد: «ایران و روسیه هردو تعهدات خود تحت قطعنامه ۲۲۳۱ را نقض کرده‌اند. بدون کسب تایید اولیه از شورای امنیت اقدام به ارسال پیهاد کرده‌اند. روسیه در چند هفته گذشته از پیهادهای ایرانی برای هدف قراردادن تاسیسات غیرنظامی اوکراین استفاده کرده است.» نماینده آمریکا با توجیه اینکه اوکراین از پیهادهای ایران آسیب دیده است، مخالفت با سخنرانی این کشور در این جلسه را خلاف وجدان دانست. این در حالی است که مقامات ایران بارها ادعای هرگونه دخالت مستقیم یا غیرمستقیم در جنگ اوکراین را رد کرده‌اند. در نهایت رای مثبت ۱۲ عضو شورای امنیت، به حضور اوکراین در جلسه با واکنش دوباره روسیه همراه شد و نماینده‌اش گفت: «دلیل حضور اوکراین در این جلسه رای مثبت کشورهای است که همسو با آمریکا هستند.» در ادامه این جلسه گوتشر دبیرکل سازمان ملل، پانزدهمین گزارش خود درباره اجرای برجام را قرائت کرد. در بخشی از این گزارش آمده: «تداوم عدم پیشرفت در جهت بازگشت به اجرای کامل و موثر برجام و قطعنامه ۲۲۳۱، علی‌رغم تاکید مجدد همه شرکت‌کنندگان و آمریکا در دسامبر ۲۰۲۲ مبنی براینکه این تنها گزینه قابل اجراست، ناامیدکننده است.» این سخنان دبیرکل سازمان ملل در حالی مطرح می‌شود که او به نقش مخرب آمریکا که اولین کشوری بود که برجام را نقض کرد و از آن خارج شد، هیچ اشاره‌ای نمی‌کند. گوتشر با تاکید بر اینکه مذاکرات بازگشت به برجام به

بن بست رسیده است، از همه طرف‌های مربوطه خواست که احساس فوریت بیشتری نشان دهند و گفت‌وگو و تعامل را تجدید کنند. دبیرکل سازمان ملل در بخش دیگری از گزارش خود نیز به ادعاهای پیهادی و موشکی ایران پرداخته و تصریح کرد: «نماینده دائم اسرائیل در سازمان ملل در مورد آزمایش موشک فضایی قاتم ۱۰۰ که توسط سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در تاریخ ۴ مارس ۲۰۲۳ انجام شد ادعا کرد که این آزمایش مغایر با بند ۳ پیوست ب قطعنامه ۲۲۳۱ (۲۰۱۵) است زیرا موشک فضایی از فناوری‌هایی استفاده می‌کند که عملاً مشابه موشک‌های بالستیک است و قادر به حمل سلاح هسته‌ای می‌باشد.» گوتشر ادامه می‌دهد: «نمایندگان دائم فرانسه، آلمان و انگلیس طی نامه‌ای به تاریخ ۱۲ ژوئن خطاب به رئیس شورای امنیت اعلام کردند که براساس گزارش رسانه‌ها، جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ۶ ژوئن ۲۰۲۳ از موشک بالستیک «فتاح» با برد ادعایی ۱۴۰۰ کیلومتر رونمایی کرد. نمایندگان دائمی این کشورها، این موشک‌ها را به‌عنوان سیستم‌های رژیم کنترل فناوری موشکی طبقه یک دسته‌بندی کردند و این گونه نتیجه‌گیری کردند که این موشک‌ها ذاتاً قادر به حمل سلاح هسته‌ای هستند و بنابراین مشمول بند ۳ ضمیمه B قطعنامه ۲۲۳۱ (۲۰۱۵) می‌شوند.» ادعاها در مورد کمک پیهادی ایران به روسیه در جنگ اوکراین بخش دیگری از گزارش دبیرکل سازمان ملل را به خود اختصاص داده است و همان ادعاهای قبلی را مطرح و اشاره می‌کند: «براساس گزارش انگلیس، مقایسه لاشه پیهادها در اوکراین، نشان می‌دهد که این پیهادها، از نوع پیهادهای شاهد ۱۳۱ و شاهد ۱۳۶ بوده است.» در ادامه این گزارش ادعاهایی درباره کمک تسلیحاتی ایران به یمن هم مطرح شده: «دبیرخانه سازمان ملل از یمن دعوتی دریافت کرد، تا بقیای موشک کروژ مورد استفاده حوثی‌ها به پایانه نفتی الضبه در نوامبر ۲۰۲۲ را بررسی کند. ادعا می‌شود که این موشک‌ها توسط ایران به شکلی مغایر با قطعنامه ۲۲۳۱، به حوثی‌ها منتقل شده است.» گوتشر در ادامه اشاره می‌کند که دبیرخانه به بررسی اطلاعات موجود درباره انتقال ادعایی پیهادها ادامه خواهد داد و نتیجه را به شورای امنیت گزارش می‌دهد. به نظر می‌رسد که این ادعاها بیش از آنکه به‌راهی از حقیقت داشته باشند پهنانه‌جویی‌هایی برای نقض برجام از طرف سازمان ملل و اتحادیه اروپا به حساب می‌آیند. علی‌رغم سنگین بودن کفه ادعاهای ضدایرانی در گزارش گوتشر اما دبیرکل سازمان ملل سعی می‌کند وانمود کند که براصل بی‌طرفی تاکید دارد، درحالی که از ایران درخواست می‌کند تا از انجام اقدامات بیشتر که این کشور را از اجرای کامل برجام دور می‌کند، خودداری کند و سایر نگرانی‌های مطرح‌شده توسط اعضای برجام و سایر کشورهای عضو در رابطه با قطعنامه ۲۲۳۱ را مورد بررسی قرار دهد و به آنها رسیدگی کند. گوتشر در گزارش خود هیچ اشاره‌ای به خروج یک‌جانبه آمریکا از برجام نمی‌کند و تنها از آمریکا می‌خواهد تحریم‌های خود را براساس برجام لغو یا رفع کند و به اتهام‌زنی علیه ایران ادامه می‌دهد و از همه طرف‌ها می‌خواهد برای رسیدن به توافق، فوریت بیشتری نشان دهند.

دست غرب به سمت ماشه می‌رود؟

اولین سناریوی احتمالی که گمان می‌رود در پس اقدامات اخیر غرب وجود داشته باشد آن است که آنها با تکرار اتهام‌زنی‌های خود به دنبال زمینه‌سازی برای حرکت به سمت فعال‌سازی مکانیسم ماشه باشند. استفاده از این مکانیسم چند مزیت عمده برای غربی‌ها دارد. اولین و مهم‌ترین مزیت آن این است که بدون نیاز به هرگونه

اقدام جدیدی از جمله صدور قطعنامه یا وضع تحریم جدید، می‌توانند تمام تحریم‌ها علیه ایران را برگردانند. مزیت دیگر این روش آن است که این مکانیسم به‌گونه‌ای طراحی شده است که در صورت فعال شدن حتی اعضای دارای حق وتوی شورای امنیت نیز نمی‌توانند مانع اجرای آن و بازگشتن تحریم‌های ایران شوند. طبیعتاً با توجه به حمایت نسبی روسیه و چین از ایران، استفاده از مکانیسم ماشه می‌تواند مانع از هرگونه اثرگذاری مثبت این دو کشور به نفع ایران شود. اما از طرف دیگر در سال گذشته علی‌رغم تنش نسبتاً بالا بین ایران و غرب، همچنان مذاکره بین ایران و طرف‌های غربی به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم در جریان بوده است. برقراری چنین مذاکراتی حاکی از آن است که هرچند غربی‌ها به دنبال توقف هرچه زودتر اقدامات فرابرجامی ایران هستند اما به دنبال ایجاد تنش بیشتر نیستند و تلاش دارند تا با کم‌هزینه‌ترین راه ممکن به هدف خود برسند. فعال‌سازی مکانیسم ماشه و بازگشت عناوین مهمی از تحریم‌های ایران اما اقدامی بسیار تنش‌زا خواهد بود که می‌تواند تهران را به سمت افزایش شتاب اقدامات فرابرجامی خود سوق دهد؛ اتفاقی که به‌هیچ‌وجه برای غربی‌ها مطلوب نیست. با توجه به نکات گفته‌شده فعال‌سازی مکانیسم ماشه توسط غربی‌ها چندان محتمل نبوده و به نظر می‌رسد اقدام دیگری در پس کش‌های ضدبرجامی اخیر مقامات غربی باشد.

غروب قبل از طلوع بندهای غروب برجام

برجام و قطعنامه ۲۲۳۱ سازمان ملل محدودیت‌های هسته‌ای و غیرهسته‌ای مشخصی را برای ایران تعیین کرده بودند که برخی از این محدودیت‌ها تاریخ انقضای مشخصی دارند. به همین دلیل از آنها با عنوان بندهای غروب یاد می‌شود. در اولین مرحله از پایان محدودیت‌ها، در مهرماه سال ۹۹، یعنی پنج سال بعد از انعقاد نهایی قرارداد برجام، تحریم‌های تسلیحاتی سازمان علیه ایران برداشته شدند. این اتفاق به ایران اجازه می‌داد تا به‌صورت رسمی به مبادلات تسلیحاتی با کشورهای مختلف بپردازد. اما در پاییز امسال تاریخ انقضای برخی از محدودیت‌های مهم دیگر نیز فرا می‌رسد؛ با توجه به برجام، سازمان ملل تا چند ماه دیگر باید محدودیت‌های خود در رابطه با تحقیق و توسعه موشک‌های بالستیک ایران و همچنین ممنوعیت واردات و صادرات فناوری‌های مربوط به صنایع موشکی از جمله موشک و پیهاد با برد بیشتر از ۳۰۰ کیلومتر را بردارد. همین مساله باعث شده تا غربی‌ها از همین الان با تکرار اتهامات واهی خود مبنی بر دخالت ایران در جنگ روسیه و اوکراین به دنبال پهنانه‌جویی علیه ایران باشند تا مانع از اجرای بندهای غروب مربوط به سال ۲۰۲۳ شوند. با توجه به آنچه پیش‌تر توضیح داده شد به نظر می‌رسد غربی‌ها به دنبال آن هستند که بدون استفاده مکانیسم ماشه به هدف خود دست پیدا کنند. البته حتی با در نظر نگرفتن خروج آمریکا از برجام این اولین باری نیست که غربی‌ها تعهدات برجامی خود را نقض می‌کنند؛ پیش از این هم با معافیت قائل نشدن درباره تحریم‌های بانکی ایران پایبندی خود به برجام را زیر سوال برده بودند. همین اقدام غربی‌ها بود که منجر به تصویب قانون اقدام راهبردی توسط مجلس یازدهم شد. مجموعه این اقدامات باعث شده بود تا برجام پیش از این هم، بدون اینکه مکانیسم ماشه فعال شده باشد بخشی از کارکردهای مهم خود را از دست بدهد. اما در هر صورت ایران با استناد به بندهای غروب برجام می‌تواند طی ماه‌های آینده فرآیند خرید و فروش تسلیحات سنگین‌تری را که مجوز آن در برجام صادر شده است آغاز کند. در این

صورت اروپایی‌ها برای مقابله با این اقدام ایران با نقض برجام مانع از فعال‌سازی بندهای غروب می‌شوند و پایان تحریم‌های تسلیحاتی را اعلام نمی‌کنند تا سایر کشورها از بیم تحریم‌هایی که ممکن است متحمل شوند از تبادل تسلیحاتی با ایران اجتناب ورزند. به نظر نمی‌رسد که این امر مانع جدی‌ای بر سر راه ایران به حساب بیاید. زیرا عمده مبادلات تسلیحاتی ایران با متحدان نزدیک خود یعنی کشورهایی مانند روسیه و سوریه خواهد بود که همین الان هم تحت تحریم‌های شدید از طرف غرب هستند و وضع تحریم‌های جدید عملاً تهدید جدی‌ای برای آنها به حساب نمی‌آید. در مورد سایر کشورهایی که مشتری تسلیحات ایرانی بوده و از علنی ساختن آن بیمناک هستند نیز باید گفت که به نظر نمی‌رسد میزان مبادلات تسلیحات ما با این کشورها حجم زیاد و قابل توجهی داشته باشد؛ البته در صورت علنی شدن این معاملات هم هزینه دیگری به ایران تحمیل نمی‌شود چرا که ایران با توجه به بندهای برجام رسماً اجازه چنین اقداماتی را داشته و اگر طرف‌های غربی در پایبندی به تعهدات برجامی کارشکنی کرده و به آن تن ندهند بازهم می‌تواند مبادلات تسلیحاتی خود را علنی کرده و از ظرفیت کشورهای متحد خود بهره برده و ضمن صادرات به واردات تسلیحات مورد نیاز خود نیز بپردازد. تسلیحاتی که چنگنده سوخو ۳۵ روسیه نمونه‌ای از آن بوده و به نظر می‌رسد فرآیند تحویل آن به ایران نیز به‌زودی آغاز شود.

تلاش برای تحمیل توافق موقت

تابستان ۱۴۰۱ بود که مذاکرات بین ایران و اعضای ۴+۱ بر سر بازگشت به آمریکا به نقاط خوبی رسیده بود و مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا نیز پاسخ‌های ایران به پیشنهادهای این اتحادیه را سازنده توصیف کرده بود. با تغییر سناریو بازی‌ها مانع مواجهه طرف غربی با ایران از حالت منطقی خارج شد. آمریکا و دولت‌های اروپایی تمام تلاش خود را برای به آشوب کشیدن خیابان‌های ایران به کار گرفتند، بلکه از این طریق نتوانند امتیازات زیادخواهانه‌ای را نقد کنند که در مسیر دیپلماسی طرف ایرانی مانع از آن شده بود. با فروکش کردن موج التهایات مقامات آمریکایی پیشنهادی تحت‌عنوان توافق موقت را رو کردند تا به این ترتیب توافق برجام با هزینه‌های بسیاری که برای ایران داشته و اکنون موعد برداشت آن به‌مرور درحال فرارسیدن است، بدون مکانیسم ماشه و ایجاد تنش غیرفعال و به‌طور غیررسمی کنار گذاشته شود. تنها یک هفته تا هشتمین سالروز انعقاد برجام در ۲۴ تیر مانده و پاییز امسال قرار است با رسیدن موعد بندهای غروب مربوط به تحریم‌های موشکی و پیهادی فرصت‌هایی فراهم می‌شود که بهره بردن از آن می‌تواند هزینه‌هایی را که ایران تاکنون در جهت محدودسازی فعالیت‌های هسته‌ای‌اش متحمل شده، جبران کند. احیای برجام همچنین بار روانی خوبی به همراه دارد و به افکار عمومی جهان نشان می‌دهد که آمریکا به‌عنوان طرف خاطی برجام نهایتاً ناچار شد مجدداً دست از پا درازتر به توافق بازگردد. طرف آمریکایی با علم به این امر سعی دارد از زربار برجام شانه خالی کند. ناتوانی آمریکا در ایجاد تنش با ایران اما باعث شده این کشور گزینه دیگری جز دستیابی به یک توافق با ایران نداشته باشد. این شرایط سبب شده طرف آمریکایی برگ دیگری به‌عنوان توافق موقت را پیش بکشد؛ برگی که ایران به‌درستی انحرافی بودن آن را درک کرده، بارها بر موضع خود مبنی بر بازگشت به برجام اصرار ورزیده است. ایران البته می‌تواند ضمن اصرار بر برجام از تمام ظرفیت‌های دیپلماسی بهره ببرد و توافقات پیرامونی را نیز پیگیری کند. تبادل زندانیان براساس اصول

انسانی و نیز آزادسازی درآمد‌های بلوکه‌شده برای دفاع از حقوق مردم ایران، نمونه‌ای از مواردی است که در چندماه اخیر در کنار مطالبه بازگشت به برجام در دستور کار تیم دیپلماسی ایران قرار گرفته است.

دستاوردهای ایران از بندهای غروب برجام

برای آنکه هیاهوی ضدبرجام دولت‌های غربی در جلسه شورای امنیت را بهتر درک کنیم، بد نیست مروری داشته باشیم بر معافیت‌هایی که با رسیدن به موعد بندهای غروب نصیب ایران می‌شود. مهر ۱۳۹۴ (اکتبر ۲۰۱۵) روز صفر برجام بود. ایران در این تاریخ به‌طور رسمی توافق هسته‌ای را پذیرفت. مهر ۱۳۹۹ (اکتبر ۲۰۲۰) یکی از بندهای غروب اجرایی و تحریم تسلیحاتی شورای امنیت سازمان ملل متحد علیه ایران برداشته شد. همچنین ممنوعیت سازمان ملل برای اعطای ویزای کشورهای جهان به اشخاص حاضر در برنامه هسته‌ای، موشکی یا هر صنعت دفاعی ایران در این تاریخ به پایان رسید. در تاریخ مهر ۱۴۰۲ (اکتبر ۲۰۲۳) بخش‌های مهم دیگری از معافیت‌های تحریمی برای ایران اعمال می‌شود که برداشتن محدودیت‌های سازمان ملل در زمینه تحقیق و توسعه (R&D) و تولید موشک‌های بالستیک ایران که قابلیت حمل کلاهک اتمی دارند.

سازمان ملل ممنوعیت واردات و صادرات فناوری مرتبط با صنایع موشکی نظیر موشک و پیهاد با برد ۳۰۰ کیلومتر (۱۸۶ مایل) یا بیشتر را برمی‌دارد.

آمریکا طبق برجام ملزم به درخواست قانونی از کنگره (لاجه) برای پایان دادن به تحریم بخش‌های اقتصادی است که به‌عنوان بخشی از توافق هسته‌ای آن را تعلیق (Suspend) کرده بود.

ایالات متحده ملزم به حذف (Remove) تحریم برخی از افراد و نهادهای مرتبط با برنامه هسته‌ای ایران است.

اتحادیه اروپا باید تحریم‌های باقی‌مانده خود علیه برنامه هسته‌ای ایران را بردارد.

سال ۱۴۰۳ (۲۰۲۴) روند پایان محدودیت‌های مرتبط با موضوع تحقیق و توسعه (R&D) سانتریفیوژهای پیشرفته آغاز خواهد شد.

سال ۱۴۰۴ (ژانویه ۲۰۲۶) «کانال تدارکات» بسته می‌شود. این کانال بر تمام خریدهای مربوط به برنامه هسته‌ای و برخی از کالاهای تجاری ایران نظارت دارد. سال ۱۴۰۹ (ژانویه ۲۰۳۱) پایان برخی محدودیت‌های غنی‌سازی نظیر غنی‌سازی اورانیوم در تاسیسات فردو است.

سال ۱۴۱۴ (ژانویه ۲۰۳۶) پایان نظارت آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بر روند تولید سانتریفیوژ است.

سال ۱۴۱۹ (ژانویه ۲۰۴۱) پایان نظارت آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بر معادن و کارخانه‌های اورانیوم ایران است.

با مرور این بندها روشن است که مهر سال ۱۴۰۲ مهم‌ترین مقطع برای ایران به لحاظ معافیت‌های برجامی بوده و طبیعی است دولت‌های غربی که از این معافیت‌ها راضی نیستند روند کارشکنی را آغاز کنند و مانع از اعلام این معافیت‌ها توسط شورای امنیت شوند.

ایران از بدعهدی غربی‌ها منتظر می‌شود؟

پیش‌تر تلاش شد تا سناریوهای مختلف اروپا برای رسیدن به این هدف بررسی شود، اما فارغ از اینکه اروپایی‌ها چه راهی را برای عدم اجرای بندهای غروب انتخاب می‌کنند، این اقدام آنها به معنای نقض واضح و آشکار برجام خواهد بود. طبیعی است وقتی قرار نباشد که ایران از مدوده مزایای باقی‌مانده برجام بهره‌ای ببرد باز هم میزان پایبندی به تعهدات خود را کاهش خواهد داد. در چنین شرایطی گزینه‌های متنوعی پیش‌روی ایران خواهد بود. اولین مورد از سرگیری فرآیند تحقیق و توسعه سانتریفیوژهای پیشرفته است که بنا بود طبق برجام سال آینده محدودیت‌های مربوط به این مورد برداشته شود. مورد دیگر، ازسرگیری غنی‌سازی اورانیوم در تاسیسات فردو است که ایران براساس برجام تا سال ۲۰۳۱ از آن منع شده بود.

همچنین ایران می‌تواند مجدداً نظارت آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بر تاسیسات هسته‌ای کشور را کاهش دهد. بر اساس برجام قرار بود نظارت آژانس بر فرآیند تولید سانتریفیوژ در ایران در سال ۱۴۱۴ و نظارت بر کارخانه‌ها و معادن اورانیوم ایران در سال ۱۴۱۹ به پایان برسد که در صورت رخ دادن نقض برجام توسط اروپایی‌ها این اتفاقات می‌توانند بسیار زودتر از موعد برجامی‌شان سر برسند. علاوه بر تمامی این موارد، با توجه به شرایط شرکای ایران که عمدتاً خود گرفتار تحریم‌های گسترده‌ای هستند، ایران می‌تواند بدون ترس از افزایش تحریم‌های خود و شرکایش به مبادلات تسلیحاتی و هسته‌ای بپردازد. باید این توجه به آمریکا و شرکای اروپایی‌ها داده شود که عدم اجرای بندهای غروب و نقض علنی برجام می‌تواند از طرف ایران با اقداماتی نظیر آنچه گفته شد پاسخ داده شود.